

Provinciaal plan

Provinciale Regietafel Fryslân

v. 16 September 2024 (tweede lezing)

1	INLEIDING	2
1.1	PRT FRYSLÂN.....	2
1.2	VERSLAG	2
1.3	PROVINCIAAL PLAN.....	2
2.	OPVANGOPGAVEN IN BEELD.....	3
2.1	PROVINCIALE ASIELOPGAVE FRYSLÂN	3
2.1.1	<i>Realisatie provinciale asielopgave Fryslân .....</i>	<i>3</i>
2.1.2	<i>Capaciteit in ontwikkeling in 2024-2025 .....</i>	<i>4</i>
2.1.3	<i>Uitwisseling van opgaven .....</i>	<i>5</i>
2.1.4	<i>Aandachtspunten .....</i>	<i>5</i>
2.2	PROVINCIALE OPVANGOPGAVE OPVANG OEKRAÏENSE ONTHEEMDEN	5
2.2.1	<i>Realisatie provinciale opvangopgave opvang Oekraïense ontheemden.....</i>	<i>6</i>
2.2.2	<i>Capaciteit in ontwikkeling in 2024-2025 .....</i>	<i>7</i>
2.3	STATUSHOUDERS.....	7
2.3.1	<i>Realisatie huisvesting statushouders.....</i>	<i>8</i>
2.3.2	<i>Capaciteit in ontwikkeling in 2024-2025 .....</i>	<i>8</i>
2.3.3	<i>Aandachtspunten .....</i>	<i>9</i>
3	RESULTAAT PROVINCIAAL PLAN	10
3.1	SAMENVATTING	10
3.2	BESTUURLIJKE OPDRACHT AMBTELIJK PRT	11

1 Inleiding

Gezamenlijk staan we voor een grote opgave bij de opvang van asielzoekers, alleenstaande minderjarige vluchtelingen (amv), Oekraïense ontheemden en de huisvesting van statushouders en status houdende amv. Als Fryslân doen wij ons uiterste best om aan alle opgaven te voldoen. Elke Friese gemeente, ook de Waddeneilanden, is bereid om naar aard en schaal een bijdrage te leveren aan de opgave. Aan de Provinciale Regietafel vindt hierover goede afstemming plaats en wij zijn positief over de huidige stand van zaken en de ontwikkelingen die gaande zijn in Fryslân.

1.1 PRT Fryslân

Aan de Provinciale Regietafel (PRT) overleggen de burgemeesters van de Friese gemeenten, de gedeputeerde van de provincie Fryslân en vertegenwoordiging van het COA en de Rijksoverheid onder voorzitterschap van de commissaris van de Koning (hierna cvdK) over de invulling van de provinciale asielopvangopgave, de opvang van ontheemden uit Oekraïne en over de huisvesting van statushouders. Doel is te komen tot een gedragen invulling van de provinciale opgaven. De PRT is een tafel voor bestuurlijke afstemming. Besluiten over bijvoorbeeld te realiseren asielopvangvoorzieningen, worden, afhankelijk van het soort besluit, in betreffende en bevoegde colleges van B&W en gemeenteraden genomen.

1.2 Verslag

Volgens de Wet gemeentelijke taak mogelijk maken asielopvangvoorzieningen (Spreidingswet) brengt de cvdK voor 1 november 2024 verslag uit aan de minister van Asiel en Migratie (AenM) over de resultaten van het overleg dat is gevoerd om tot een invulling van de provinciale asielopgave te komen. De inhoud van het verslag maakt daarmee onderdeel uit van het provinciale plan omdat de asielopgave een deelopgave is van het totaal te realiseren opgaven, waaronder opvang Oekraïners, opvang asielzoekers en huisvesting statushouders.

In het verslag dient opgenomen te zijn hoe de invulling van de provinciale asielopvangopgave eruitziet. Welke gemeenten maken welke asielopvangvoorzieningen mogelijk; het aantal plekken en welke soort plekken. Indien er bijzonderheden zijn, bijvoorbeeld het overeenkomen van een andere realisatietermijn dan moet dit ook kenbaar gemaakt worden. In het verslag moet naar voren komen of gemeenten gezamenlijk zijn gekomen tot een gedragen volledige invulling van de asielopvangopgave of slechts tot een gedeeltelijke invulling van de asielopvangopgave. Voor Fryslân geldt dat in gezamenlijkheid wordt gewerkt aan een gedragen invulling van de opgave.

1.3 Provinciaal plan

De PRT's zijn gevraagd te komen met een provinciaal plan ten aanzien van de drie opgaven: de opvang van asielzoekers, de opvang van ontheemden uit Oekraïne en de huisvesting van statushouders. Dit provinciaal plan geeft hier invulling aan.

Op dit moment voldoet Fryslân ruim aan de indicatieve opgave vanuit de Spreidingswet. Bovenop de 3.391 plekken die voor 1 juli 2025, conform de Spreidingswetsystematiek, gerealiseerd dienen te zijn heeft Fryslân nu al 700 extra plekken gerealiseerd. Voor de Oekraïense ontheemden zijn ruim 4.000 plekken gerealiseerd. Voor beide vluchtelingstromen zijn plekken en (doorstroom)locaties in ontwikkeling.

2. Opvangopgaven in beeld

In onderstaande paragrafen wordt per opvangopgave beschreven wat de opgave voor 2024 is. Er wordt een doorkijk gegeven naar de opgaven per 1 januari 2025 en 2026 volgens de Meerjaren Productie Prognose (MPP (2024-I))¹. Vervolgens zijn de gerealiseerde plekken in beeld gebracht, en wordt een beschrijving gegeven van plannen in ontwikkeling.

2.1 Provinciale asielopgave Fryslân

In het capaciteitsbesluit dat in november 2023 door het Kabinet is aangenomen is de landelijke capaciteitsbehoefte per 1 januari 2025 vastgesteld op 96.000 opvangplaatsen (Capaciteitsbesluit COA 2023-II, oktober 2023). Voor Fryslân is daarin de volgende te realiseren asielopgave vastgesteld: 3.391 opvangplaatsen asiel voor 1 januari 2025. Gemeenten dienen deze opgave uiterlijk 1 juli 2025 gerealiseerd te hebben.

Landelijk wordt de verwachting afgegeven dat per 1 januari 2026 komt de geprognosticeerde bezetting bij ongewijzigd beleid op ongeveer 121.500 asielvluchtelingen uit zal komen, waarvan naar schatting ca. 48.500 statushouders, en een prognose van ongeveer 133.500 benodigde asielopvangplekken. Deze is hoger dan de 2-jaarlijkse capaciteitsraming vanuit de Spreidingswet die geldt voor de periode 2025-2027.

De indicatieve opgave voor asielopvang per gemeente per 1-1-2025 volgens de spreidingswet² ziet er als volgt uit:

Gemeente	Capaciteitsraming opvangplaatsen	Waarvan geschikt voor AMV
Achtkarspelen	140	12
Ameland	22	2
Dantumadiel	96	8
De Fryske Marren	301	25
Harlingen	74	6
Heerenveen	277	23
Leeuwarden	563	48
Noardeast-Fryslân	234	20
Ooststellingwerf	136	12
Opsterland	173	15
Schiermonnikoog	5	0
Smallingerland	278	24
Súdwest-Fryslân	488	41
Terschelling	26	2
Tytsjerksteradiel	184	16
Vlieland	7	1
Waadhoeke	245	21
Weststellingwerf	142	12
Totaal	3391	288

Tabel 1: De indicatieve opgave voor asielopvang per gemeente volgens de spreidingswet

2.1.1 Realisatie provinciale asielopgave Fryslân

De huidige opvangcapaciteit van duurzame opvangplekken in Fryslân, inclusief

¹ Tweede kamerbrief: Actuele situatie asielketen en Oekraïense ontheemden - MPP 2024-I | Overheid.nl. <https://open.overheid.nl/documenten/dpc-9bb550a25fb2823e38effb2aaac8b570e2474f8a/pdf>

² Staatscourant 2024, 3320 | Overheid.nl. <https://www.officielebekendmakingen.nl/stcrt-2024-3320.html>

opvangplekken voor alleenstaande minderjarige vreemdelingen (amv), is 2.483 plekken. Wanneer daar de tijdelijke noodopvangplekken bij worden opgeteld, heeft provincie Fryslân op dit moment 4.086 opvangplekken. Daarmee voldoet Fryslân op dit moment aan de opvangopgave van 3.391, zij het nog niet volledig met duurzame opvangplekken, zie ook tabel 2. In kwartaal 1, 2, 3 en 4 van 2025 lopen enkele contracten van tijdelijke noodopvangcentra voor asielzoekers af, in hoeverre deze verlengd kunnen dan wel zullen worden is nu nog onbekend.

Provinciale asielopvangopgave regulier (inclusief bijzondere opvangvormen): 3.391

Aantal ingevulde asielopvang plekken regulier: 4.283

Nog in te vullen asielopvangplekken regulier: 0

Provinciale asielopvangopgave amv: 288

Aantal ingevulde asielopvangplekken amv: 222

Nog in te vullen asielopvangplekken amv: 66

Gemeente	Aantal plekken totaal	Aantal regulier	NO	DL	Beschikbaar (van/tot)	Aantal bijzonder	Beschikbaar (van/tot)	Bijzonderheden
De Fryske Marren	510	510			1-10-2026			Afbouwend tot norm spreidingswet
Harlingen	160		160		1-1-2025			
Leeuwarden	690		340 100 250		30-6-2025* 14-7-2025 5-1-2025		Geen einddatum	*datum nog niet definitief
Ooststellingwerf	190			190	31-12-2024			
Opsterland	20					20	Geen einddatum	
Smallingerland	825	500	225		1-1-2034 1-10-2025	60 20 20	1-1-2034 1-1-2034 1-1-2034	
Súdwest-Fryslân	786	600	186		1-11-2026 1-5-2025			
Tytsjerksteradiel	652	652			Geen einddatum			
Waadhoeke	430	380			1-3-2025	50	Geen einddatum	
Totaal	4.263	2.642	1261	190		170		

Tabel 2: Overzicht gemeenten bestaande asielopvangplaatsen

2.1.2 Capaciteit in ontwikkeling in 2024-2025

Diverse Friese gemeenten zijn in de onderzoeksfase voor nieuwe dan wel vervanging van huidige opvanglocaties. De gemeente Leeuwarden heeft het voornemen om 450 duurzame plekken te realiseren in de vorm van een Regionale opvanglocatie (ROL). De gemeenteraad heeft al ingestemd met de locatie, maar het traject voor de vergunning loopt nog. In de gemeente Heerenveen beslist de raad begin 2025 over een circa 277 plekken in het najaar. Gemeente Súdwest-Fryslân doorloopt op dit moment het ruimtelijke proces om eind 2026 een nieuwe opvanglocatie te realiseren met 450 opvangplekken. Ook gemeente Harlingen (160 plekken) en gemeente Smallingerland (225 plekken) onderzoeken of de noodopvanglocaties verlengd kunnen worden.

2.1.3 Uitwisseling van opgaven

Gemeenten kunnen op basis van de Spreidingswet afspraken maken over het verdelen/uitruilen van asielopvangplekken met andere gemeenten binnen de eigen provincie. Mocht de situatie daar zijn dan maakt de PRT gebruik van de mogelijkheid om met elkaar te kijken welke opgaven onderling uitgewisseld kunnen worden.

2.1.4 Aandachtspunten

De Friese gemeenten signaleren dat de Omgevingswet het ingewikkelder maakt dan voorheen om acute opvanglocaties te realiseren. Er kan niet meer worden volstaan met een tijdelijke vergunning zoals onder de Wabo mogelijk was (de 'kruimellijst'). Indien een locatie geen woonbestemming heeft moet er een procedure worden gevolgd om af te wijken van het Omgevingsplan. Over het algemeen kan hierbij niet worden volstaan met het volgen van een reguliere procedure aangezien de opvang van vluchtelingen veelal zal worden gezien als *"[...] een activiteit die aanzienlijke gevolgen heeft of kan hebben voor de fysieke leefomgeving én waartegen naar verwachting verschillende belanghebbenden bedenkingen zullen hebben."* Ook de nutsvoorzieningen zijn een aandachtspunt. Deze aspecten verlagen de slagkracht in tijden van acute opvangbehoefte. Er is behoefte om hieraan vereenvoudigd invulling te geven.

In aanvulling op de reeds aangehaalde behoefte om opvang naar aard en schaal te kunnen realiseren, is het relevant om te benadrukken dat het een terugkerend knelpunt is dat kleinschalige AMV-locaties niet geschikt worden bevonden omdat de kosten voor verbouwing te hoog zouden liggen. Daarnaast worden opties niet geëffectueerd omdat er een voorkeur is voor locaties van tenminste 50 plekken waarbij meerdere gemeenten samenwerken. Een relevant aandachtspunt hierbij betreft de druk op huisartsenzorg, onderwijs en andere voorzieningen voor de gemeente waarin de locatie wordt gevestigd.

2.2 Provinciale opvangopgave opvang Oekraïense ontheemden

Door het uitbreken van de oorlog in Oekraïne eind februari 2022, is naast de asielstroom een grote stroom van vluchtelingen uit Oekraïne ontstaan. De toenmalige Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid heeft alle gemeenten opgeroepen om opvangplaatsen voor ontheemden uit Oekraïne te realiseren. Op basis van de instroomprognose die op 15 april 2024 richting gemeenten is gecommuniceerd is de verwachting dat per 1 januari 2025 ca. 136.000 ontheemden uit Oekraïne in Nederland verblijven inclusief de ca. 3.000 derdelanders die onder de RTB vallen. Het benodigde aantal gemeentelijke opvangplekken is per 1 januari 2025 vastgesteld op 120.000 (TK-brief, 15 april 2024). De inspanningsverplichting voor Fryslân bedraagt conform de landelijke verdeelsleutel 6.766.

De Provinciale Regietafel Fryslân heeft zich d.d. 2 oktober 2023 achter het standpunt van de voorzitter van de Veiligheidsregio Fryslân geschaard, dat hij in het Veiligheidsberaad innam. Dit standpunt is d.d. 26 maart 2024, naar aanleiding van afstemming over het BAK OEK 2024, opnieuw bestendigd. De onderliggende argumentatie hiertoe is gelegen in het meenemen van het aanzienlijke grondoppervlak van Fryslân in relatie tot beschikbare opvangmogelijkheden in een meer dunbevolkt gebied. Ook beschikbaarheid van voorzieningen als onderwijs, gezondheidszorg, vervoer etc. zijn afgestemd op het aantal bewoners en niet op het aantal km². Bovendien levert Fryslân structureel en over een lange periode van jaren boven de norm verschillende vormen van opvang. De PRT Fryslân is van mening dat de Friese gemeenten niet kunnen blijven voldoen aan de vraag die een structurele overcapaciteit van de ambtelijke organisaties met zich mee brengt. Als alternatief is aangedragen om te werken vanuit het 'fair share'-principe en een verdeelsleutel te

hanteren op basis van het aantal veiligheidsregio's in Nederland. Middels een schrijven (d.d. 3 mei 2024, ons kenmerk: 02222948) aan de toenmalige Staatssecretaris en het Ministerie van Justitie en Veiligheid hebben de Friese gemeenten bij monde van de PRT Fryslân verklaard bij de opvang van Oekraïense ontheemden uit te gaan van een inspanningsverplichting van 1/25ste deel van de totale opgave; conform de vijftientig veiligheidsregio's in Nederland. De inspanningsverplichting voor de opvang van Oekraïense ontheemden volgens deze verdeelsleutel is voor Fryslân 4.802. Voor de indicatieve opgave opvang per gemeente zie tabel 3.

2.2.1 Realisatie provinciale opvangopgave opvang Oekraïense ontheemden

De huidige opvangcapaciteit van opvangplekken voor Oekraïense ontheemden in Fryslân is 3.963 plekken. De inspanningsverplichting voor de opvang van Oekraïense ontheemden, die per 1 januari 2025 gevraagd wordt, is voor Fryslân volgens de '1/25ste deel'-verdeelsleutel 4.802 opvangplekken, zie ook tabel 3.

Provinciale inspanningsverplichting Oekraïense ontheemden: 4.802

Aantal gerealiseerde plekken voor Oekraïense ontheemden: 4.176

Nog in te realiseren plekken voor Oekraïense ontheemden: 526

Gemeente	Capaciteitsraming Opvangplaatsen Te realiseren o.b.v. 120.000 ('1/25ste deel'- verdeling)	Aantal gerealiseerde plekken	Beschikbaar (van/tot)
Achtkarspelen	205	168	60 van 31-10-2022 t/m 27-2-2025 14 van 31-3-2024 t/m 30-12-2025 34 van 22-5-2022 t/m 30-12-2025 30 van 20-3-2022 t/m 30-12-2025 30 van 14-11-2023 t/m 3-3-2026
Ameland	29	5	5 van 20-3-2022 tot 29-12-2025
Dantumadiel	140	128	70 van 28-6-2023 t/m 4-03-2026 52 van 9-9-2022 t/m 4-03-2026 6 van 26-11-2023 t/m 4-03-2024
De Fryske Marren	382	314	83 van 30-6-2024 t/m 31-3-2025 109 van 30-4-2022 t/m 31-3-2025 55 van 23-4-2022 t/m 31-3-2025 67 van 5-4-2022 t/m 31-3-2025
Harlingen	116	99	28 van 14-5-2022 t/m 14-5-2025 24 van 14-9-2022 t/m 14-6-2025 12 van 14-9-2022 t/m 14-7-2025 15 van 20-4-2022 t/m 11-10-2025 11 van 31-3-2024 t/m 31-12-2027 9 van 14-6-2022 t/m 31-12-2027
Heerenveen	373	314 (+60)	314 van 30-6-2022 t/m 7-7-2025 60 van 31-12-2024 t/m 28-2-2025
Leeuwarden	917	813	131 van 23-2-2023 t/m 31-1-2025 216 van 16-1-2024 t/m 28-2-2025 250 van 26-1-2023 t/m 28-2-2025 216 van 20-4-2023 t/m 31-5-2025
Noardeast-Fryslân	335	247 (-10)	80 van 26-1-2023 t/m 11-12-2025 48 van 17-1-2023 t/m 11-12-2025 50 van 27-3-2022 t/m 30-12-2025 10 van 31-5-2024 t/m 29-12-2024 59 van 3-7-2022 t/m 31-12-2025
Ooststellingwerf	188	178 (-7)	7 van 17-4-2024 t/m 30-12-2024 7 van 31-5-2024 t/m 3-3-2025 3 van 31-5-2024 t/m 3-3-2025 6 van 31-1-2024 t/m 3-3-2025 5 van 31-1-2024 t/m 3-3-2025 1 van 30-11-2023 t/m 3-3-2025 4 van 30-11-2023 t/m 3-3-2025

			5 van 31-10-2023 t/m 3-3-2025 72 van 8-9-2024 t/m 21-4-2025 14 van 30-11-2023 t/m 4-3-2026 54 van 9-3-2022 t/m 4-3-2026
Opsterland	221	199	43 van 7-7-2024 t/m 3-3-2025 9 van 20-11-2023 t/m 3-3-2025 15 van 9-11-2023 t/m 3-3-2025 2 van 9-11-2023 t/m 3-3-2025 83 van 18-3-2022 t/m 3-3-2025 19 van 28-2-2022 t/m 3-3-2025 14 van 28-2-2022 t/m 3-3-2025 14 van 28-2-2022 t/m 3-3-2025
Schiermonnikoog	6	0	
Smallingerland	413	377	18 van 15-12-2022 t/m 3-3-2025 172 van 30-5-2023 t/m 30-3-2025 25 van 1-5-2022 t/m 30-3-2025 128 van 31-10-2022 t/m 30-12-2025 34 van 21-4-2024 t/m 3-3-2026
Súdwest-Fryslân	662	612(+120)	89 van 31-8-2024 t/m 30-8-2026 6 van 31-12-2023 t/m 30-12-2025 130 van 14-12-2022 t/m 31-3-2025 86 van 11-7-2022 t/m 30-9-2025 155 van 20-3-2022 t/m 30-9-2025 31 van 31-7-2022 t/m 28-2-2026 115 van 12-4-2022 t/m 28-2-2026 60 van 31-10-2024 t/m 28-2-2026 60 van 1-12-2024 t/m 1-3-2027
Terschelling	36	55	55 van 17-3-2022 t/m 30-12-2025
Tytsjerksteradiel	236	265	140 van 14-12-2023 t/m 30-12-2025 120 van 13-11-2022 t/m 30-12-2025 5 van 25-3-2024 t/m 31-3-2026
Vlieland	10	0	
Waadhoeke	341	242 (-22)	22 van 28-4-2024 t/m 28-12-2024 55 van 31-5-2023 t/m 28-2-2026 4 van 19-2-2023 t/m 28-2-2026 7 van 15-2-2023 t/m 28-2-2026 7 van 12-2-2023 t/m 28-2-2026 5 van 31-1-2023 t/m 28-2-2026 36 van 14-12-2022 t/m 28-2-2026 36 van 6-7-2022 t/m 28-2-2026 36 van 28-6-2022 t/m 28-2-2026 34 van 6-11-2023 t/m 31-3-2027
Weststellingwerf	192	160 (-17)	27 van 7-11-2022 t/m 30-11-2024 32 van 10-5-2023 t/m 27-2-2025 9 van 30-9-2023 t/m 31-7-2025 40 van 13-10-2023 t/m 30-9-2025 24 van 19-6-2024 t/m 30-3-2026 10 van 30-11-2024 t/m 30-11-2026 18 van 28-9-2022 t/m 30-9-2027 10 van 10-4-2022 t/m 10-4-2028
Totaal	4802	4176	

Tabel 3: De inspanningsverplichting opvang Oekraïense ontheemden per gemeente en gerealiseerde opvang met einddata

2.2.2 Capaciteit in ontwikkeling in 2024-2025

Er zijn momenteel 285 plekken in ontwikkeling maar er sluiten ook 329 plekken binnen 6 maanden. Gemeenten geven aan dat zij willen voldoen aan de inspanningsverplichting die per 1 januari 2025 wordt gevraagd, gerekend naar de Friese verdeelsleutel, daarnaast zijn gemeenten actief op zoek naar nieuwe opvanglocaties of de uitbreiding van plaatsen, waarbij ook mogelijkheden worden onderzocht als het aankopen van vastgoed.

2.3 Statushouders

Elk half jaar stelt de Minister van Asiel en Migratie het aantal statushouders vast dat elke gemeente in het komende half jaar moet huisvesten. In 2024 is dit aantal voor alle

gemeenten in Fryslân samen voor het eerste half jaar (2024-I) vastgesteld op 694 (+ achterstand totaal 1.073). De taakstelling voor het tweede half jaar is vastgesteld op 632(2024-II) (+ achterstand vorige periode, totaal huisvestingsopgave 1.036). De taakstelling statushouders van de Waddeneilanden is overgenomen door de gemeente Leeuwarden.

2.3.1 Realisatie huisvesting statushouders

Waar eerder veel Friese gemeenten de taakstelling voor het huisvesten van statushouders hebben weten te realiseren is ook in Fryslân het beeld dat dit in 2023 en 2024 moeizamer verloopt, dit door een toename van de taakstelling (verdubbeling). De reden voor het ontstaan van de achterstand is divers. Het gaat om krapte op de woningmarkt en in voorgaande jaren is het aantal koppelingen vanuit het COA bij een aantal gemeenten achtergebleven. Naast huisvesting in de beschikbare sociale huurwoningmarkt wordt steeds meer gekeken naar alternatieve vormen van huisvesting zoals tijdelijke woningen, doorstroomlocaties en woningdelen. Onderstaande tabel geeft een overzicht van de realisatie van de taakstelling huisvesting statushouders (inclusief voorsprong en achterstand) gecumuleerd naar heel Fryslân in de periode 2024-I en 2024-II.

Gemeente	Saldo vorige periode (1 ^e helft 2024)	Taakstelling 1 ^e helft 2024 <i>wettelijk</i>	Totale TS 1e helft 2024 <i>wettelijk</i>	Huisvesting vanaf 1 juli 2024 tot 3 sept 2024	Totaal achterstand/voorsprong 2 ^e helft 2024
Achtkarspelen	11 achter	27	38 (gem. 6)	1	37
Dantumadiel	5	19	24 (gem. 4)	3	21
De Fryske Marren	48	50	98 (gem. 16)	17	81
Harlingen	16	16	35 (gem. 6)	2	33
Heerenveen	31	49	80 (gem. 13)	23	57
Leeuwarden	36	131	167 (gem. 28)	71	96
Noardeast-Fryslân	19	44	63 (gem. 10)	13	50
Ooststellingwerf	27	25	52 (gem. 9)	13	39
Opsterland	19	29	48 (gem. 8)	10	38
Smallingerland	30	54	84 (gem. 14)	10	74
Súdwest-Fryslân	66	86	152 (gem. 25)	18	134
Tytsjerksteradiel	26	31	57 (gem. 10)	5	52
Waadhoeke	43	45	88 (gem. 15)	7	81
Weststellingwerf	27	26	53 (gem. 9)	10	44
Totaal	404	632	1.036 (173 gem)	202	834

Tabel 4: Overzicht gemeenten die huisvesting voor statushouders hebben gerealiseerd

2.3.2 Capaciteit in ontwikkeling in 2024-2025

Het realiseren van huisvesting voor statushouders is noodzakelijk om de druk op de AZC opvang te verlichten, maar ook om de mensen die het recht hebben om in Nederland te mogen blijven een goede en tijdige start te geven in onze maatschappij. Binnen de huidige landelijke capaciteitsbehoefte van 96.000 opvangplekken zijn 21.000 statushouders

meegerekend die volgens de prognose op 1 januari 2025 nog in de opvang verblijven. Indien de huidige lijn wordt doorgezet is de verwachting dat dit gedurende 2025 op zal lopen naar 48.500 statushouders in de AZC's. Mochten gemeenten, conform de wettelijke taakstelling, statushouders tijdig huisvesten, dan zal dat een overeenkomstige daling van de capaciteitsbehoefte betekenen.

Gemeenten zoeken daarom naar uiteenlopende oplossingen om doorstroming van statushouders mogelijk te maken. Door het opzetten van tijdelijke woonvoorzieningen of een doorstroomlocatie en het onderzoeken van alternatieven om statushouders te huisvesten, zoals huisvesting in commerciële huurwoningen of het aankopen van vastgoed door gemeenten.

2.3.3 Aandachtspunten

De huisvesting van statushouders vanuit een tijdelijke gemeentelijke voorziening wordt bemoeilijkt door de discussie met woningcorporaties over urgentie en de voornemens zoals beschreven in het hoofdlijnenakkoord. Dit vraagt mogelijk om een andere invulling van het fenomeen doorstroomlocatie, bijvoorbeeld in de vorm van zelfstandige woningen die de gemeente beschikbaar stelt en op langere termijn kunnen worden verhuurd.

Daarnaast blijft in Fryslân de toewijzing door woningcorporaties van woningen aan statushouders achter bij de rest van Nederland. Daarbovenop is de koppeling van statushouders en, als gevolg, de 'doorstroom' in Fryslân een aandachtspunt. In het geval van individuen en gezinnen die al geruime tijd in een opvanglocatie in een bepaalde regio verblijven, zou een koppeling aan deze regio of de betreffende provincie wenselijk zijn. Dit is in lijn met de op 3 april 2024 door het LRT vastgestelde uitvoeringsagenda waarin staat aangegeven dat voor een succesvolle integratie goede aansluiting tussen opvang en de daaropvolgende huisvesting en integratie in de gemeente van belang is. Gemeenten ontvangen hun koppelingen voor huisvesting daarom zo veel als mogelijk van locaties in de regio.

3 Resultaat provinciaal plan

3.1 Samenvatting

Fryslân heeft een goede historie en ervaring met het faciliteren van voldoende opvanglocaties in haar provincie. Alle 18 Friese gemeenten zijn bereid om een bijdrage te leveren aan de opvang van de diverse groepen vluchtelingen. Draagvlak en verbinding met de omgeving staan hierbij centraal en wegen zwaar. Een aantal AZC-locaties staan er vele jaren en zijn goed geïntegreerd in de omgeving. De Friese Waddeneilanden kennen een eigen ecosysteem waarbinnen zo'n 950 tot 5000 inwoners gevestigd zijn. Desalniettemin zijn ook Vlieland, Terschelling, Ameland en Schiermonnikoog bereid om een bijdrage te leveren aan de opvangopgave. Om evenwel aan de vraag naar opvang te kunnen voldoen zou ondersteuning naar aard en schaal geleverd moeten worden. We stellen vast dat dit tot op heden helaas niet wordt geboden waardoor de bereidheid van de gemeenten niet geëffectueerd kan worden. Dat is jammer, want er is onder de Friese bestuurders een breed draagvlak voor het realiseren van de verschillende modaliteiten van opvang.

De asielopvangcapaciteit in Fryslân is op dit moment voldoende. Echter, omdat er in de loop van 2025 mogelijkwerwijs tijdelijke noodopvangcentra sluiten, ligt de uitdaging primair in het voorzien in plekken die langer dan 5 jaar beschikbaar zijn. Het streven is om in het kader van het opvangen van schommelingen in instroom en bezetting in de toekomst, en ook in het licht van de gevraagde investeringen, duurzame opvangvoorzieningen te creëren.

De opvangcapaciteit voor Oekraïense ontheemden voldoet nog niet volledig. Gemeenten zijn actief op zoek naar nieuwe opvanglocaties of de uitbreiding van plaatsen. De verwachting is dat gemeenten voldoen aan de inspanningsverplichting die per 1 januari 2025 wordt gevraagd, gerekend naar de Friese verdeelsleutel.

Het realiseren van de taakstelling voor het huisvesten van statushouders is in de huidige woningmarkt een uitdaging. Na een jarenlange voorsprong in de huisvesting van statushouders is er nu sprake van achterstanden. De sinds 2022 hoge taakstelling heeft hier een aandeel in en het niet tijdig koppelen van statushouders heeft bij enkele gemeenten geleid tot een snelle achterstand. Gemeenten en corporaties spreken echter uit ernaar te streven de taakstelling te halen. Hiervoor zijn ook andere vormen buiten de sociale huurwoningmarkt nodig waarbij financiële ondersteuning van het Rijk zeer welkom is. Eventuele aanpassing in wet- en regelgeving, zoals het passend toewijzen in afwachting op gezinshereniging, is tevens wenselijk.

In september 2023 is, op verzoek van de PRT Fryslân, een governance tot stand gekomen voor een goede ondersteuningsstructuur onder de PRT om het vluchtelingenvraagstuk in Fryslân gezamenlijk te bespreken. Onderdeel van deze governance is de instelling van een ambtelijke werkgroep die de bestuurlijke afstemming over het aantal opvangplaatsen aan de PRT faciliteert en het regioplan uitwerkt met de verdeling van voldoende opvangplekken. Per gemeente is een vertegenwoordiger aangesteld.

Met de inrichting van de bestuurlijke samenwerkingsstructuur van de PRT en de onderliggende ambtelijke werkgroep is een bestuurlijke aanpak ingezet om de asielopgave, in samenhang met de opvang van ontheemden uit Oekraïne en de huisvesting van statushouders, integraal te benaderen. De PRT en ambtelijke werkgroep functioneren vooral als bestuurlijke 'aanjaag'- en afstemmingsgremia en beschikken zelf niet over de benodigde uitvoeringskracht. De daadwerkelijke realisatie van opvangplaatsen en

huisvestingsoplossingen vindt plaats binnen gemeenten, als onderdeel van lokale uitvoeringsprogramma's.

Wij willen deze bestuurlijke en ambtelijke samenwerking in 2024 en 2025 verder versterken door onderlinge samenwerkingen te stimuleren en meer verbinding te zoeken met andere domeinen (o.a. Sociaal Domein, Wonen, Onderwijs & Arbeidsmarkt) om knelpunten en vraagstukken op aanpalende terreinen te kunnen adresseren. Daarnaast is behoefte aan een heldere bestuurlijke escalatielijn in geval van dreigende opvangtekorten en een acute opvangbehoefte. Afhankelijk van landelijke ontwikkelingen rond de crisisstructuur wordt hieraan nog invulling gegeven.

3.2 Bestuurlijke opdracht ambtelijk PRT

Paralleel aan de 'bestuurlijke' PRT Fryslân is er sinds september 2023 een ambtelijke werkgroep PRT actief die minimaal eens in de twee weken bijeenkomt. Tijdens deze bijeenkomsten worden de provinciale opvangopgaven gepresenteerd, verdeeld naar indicatieve opgaven voor elke gemeente; de asielopgave volgens de Spreidingswet, de huisvestingstaakstelling voor statushouders en inspanningsverplichting voor de Oekraïense ontheemden. En wordt gezamenlijk gesproken over de realisatie van plekken, landelijke ontwikkelingen die daar van invloed op zijn, er wordt expertise uitgewisseld en knelpunten en eventuele oplossingen besproken.

Op 26 maart 2024 heeft de ambtelijke werkgroep aan de PRT de bestuurlijke opdracht opgehaald om een open gesprek te voeren over lokale – in ontwikkeling zijnde- plannen rond opvang. Doel van deze bestuurlijke opdracht is vooruit te kunnen blikken op de realisatie van de opgave in 2025 en commitment te genereren voor de realisatie van de opgave. Gemeenten zijn gevraagd met oplossingen te komen voor de lokale opvangopgave door de volgende vragen te beantwoorden:

- i. Op welke manier ben je al met de opgave bezig?
- ii. Wat kan en wil je doen lokaal?
- iii. Zijn er plannen in ontwikkeling?
- iv. Welke behoefte heb je om in de opgave te voldoen?

Hiermee is inzichtelijk gemaakt wat de gerealiseerde en in ontwikkeling zijnde opvangmogelijkheden zijn per gemeente en of dit leidt tot tekorten richting 2025 en 2026.

In vervolg hierop is de ambtelijke werkgroep op 29 april 2024 bij elkaar gekomen om uitvoering te geven aan de bestuurlijke opdracht en met elkaar te bespreken hoe lokaal aan de opgaven wordt voldaan en zijn er mogelijkheden voor onderlinge samenwerkingen verkend. Gemeenten gaven tijdens deze bijeenkomst aan te staan voor de opgaven. De kernwaarden van de Friese gemeenten zijn in onderstaand plaatje te zien, waarbij het nemen van verantwoordelijkheid een terugkerende term is. Op basis van de beantwoording van bovenstaande vragen en het samenkomen van alle gemeenten in een ambtelijk PRT verband is dit provinciaal plan tot stand gekomen.

